

*Магістерська кваліфікаційна
робота на тему:*

**Моделювання та оптимізація
газопостачання житлового
комплексу**

Виконав: студент гр.ТГ-19м

Зборовський О.Ю.

Керівник :к.т.н.,доцент Пономарчук І.А.

Метою роботи є:

Опрацювання наукового обґрунтування та створення проектних рішень по застосуванню в системах газопостачання сучасних енергозберігаючих технологій для забезпечення їх високоефективної роботи при мінімальних трудових та енергетичних затратах.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі задачі:

- виконати аналіз іноваційних енергоефективних технологій в системах газопостачання,
- виконати теоретичне обґрунтування прийнятих рішень, організаційно-технологічне.
- розробити технологічне забезпечення реалізації проектних рішень.
- розробити заходи з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях.
- розробити локальний кошторис на роботи, по монтажу системи газопостачання.

Об'єкт дослідження – системи газопостачання з використанням іноваційних енергоефективних технологій.

Предмет дослідження – гідродинамічні процеси в системах газопостачання.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети використовувалися аналітичні методи дослідження, а саме, науковий пошук, аналітичний огляд за обраною темою дослідження, аналіз і синтез зібраних даних (перший розділ роботи); моделювання та прогнозування (другий, третій розділ роботи).

При аналітичному розв'язуванні задач рішення отримувались на основі розгляду енергетичних балансів, термодинамічних показників ефективності, метеорологічних даних, температури довкілля та іншої інформації.

Наукова новизна

Обґрунтування доцільності використання іноваційних енергоефективних технологій в системах газопостачання

Практичне значення

Запропоновано конструктивні рішення системи на прикладі системи газопостачання мікрорайону м.Гайсин, виконано теоретичне обґрунтування прийнятих рішень, організаційно-технологічне забезпечення реалізації проектних рішень, розроблено заходи з охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях, розроблено локальний кошторис на роботи, по монтажу системи газопостачання.

У світовій практиці в даний час існують наступні основні методи реконструкції зношених підземних розподільних газопроводів з використанням різного обладнання:

- Метод реконструкції щільноприлеглою трубою. При даному методі відбувається санація поліетиленовими трубами, зовнішній діаметр яких такий саме або більше ніж діаметр сталевого газопроводу, що реконструюється
- Метод реконструкції тканинно-поліетиленовим рукавом (технологія «Фенікс») - облицювання внутрішньої поверхні газопроводу із застосуванням суцільнотягнутих тканинних шлангів, виготовлених з поліефірних і нейлонових ниток.
- Реконструкція відкритим способом з витяганням існуючого газопроводу і прокладкою нового. Традиційний спосіб реконструкції, який передбачає розробку траншеї і заміну сталі на сталь.

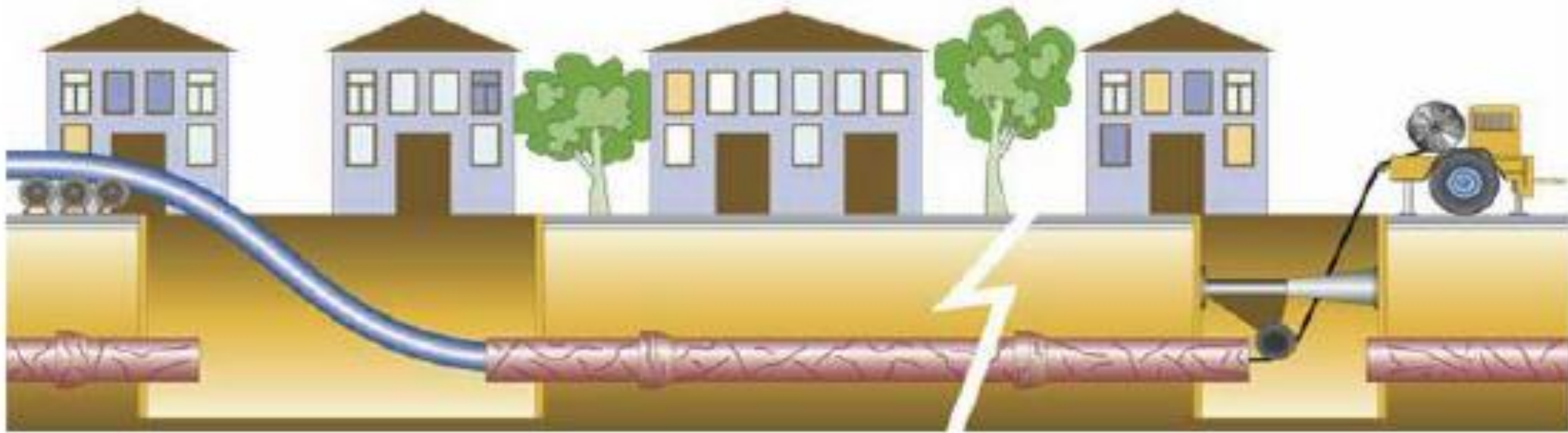

Рисунок 1.1 - Технологія протягування поліетиленової труби без руйнування.[12]

Для з'єднання простягнутих ділянок поліетиленових труб діаметром до 630 мм (включно) застосовуються деталі згідно ДБН В.2.5-41:2009, більше 630 мм, які мають дозвіл на застосування, отриманий в установленому порядку. Дозволяється використання деталей з трубними кінцями, що приєднуються до трубопроводу за допомогою муфт. Ступінь очищення сталевих трубопроводів, що реконструюються - мінімальна і повинна виключати можливість пошкодження поліетиленової труби при протягуванні.

Зміна пропускної здатності сталевого і поліетиленового газопроводів з урахуванням строка експлуатації (на прикладі Dn325 мм, L=1 км, P=0,6 Мпа)

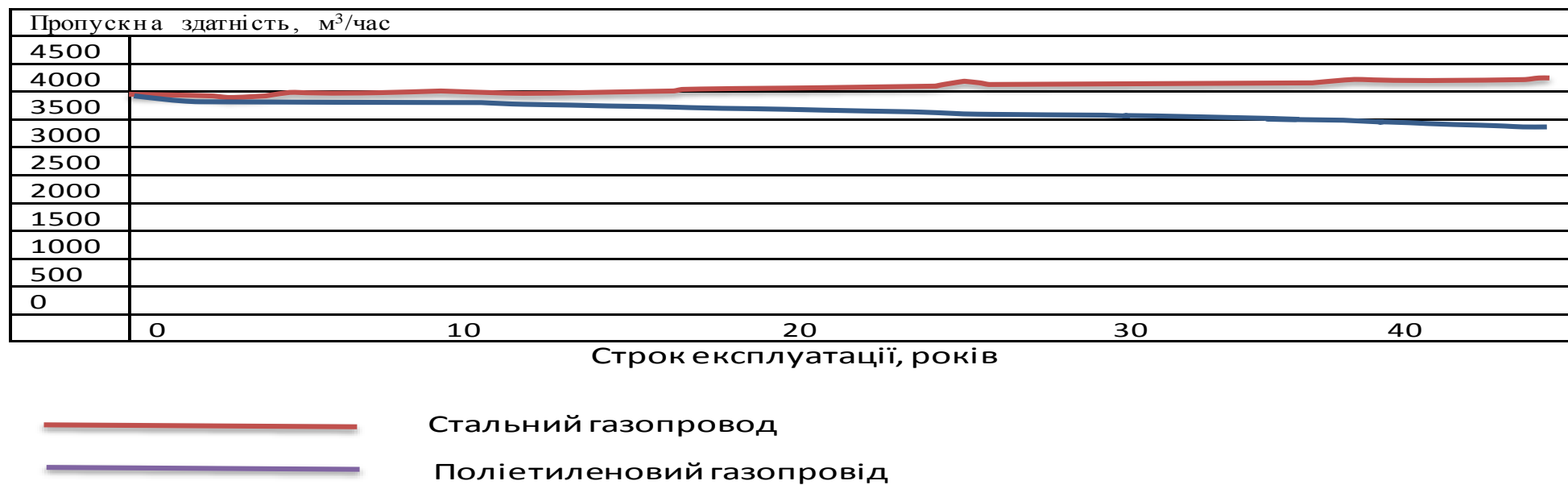

Рисунок 1.2 - Зміна пропускної здатності від терміну експлуатації газопроводу.[12]

Протаскування без руйнування	Протаскування з руйнуванням	Реконструкція трубою, що щільно прилягає	Реконструкція синтетичним рукавом	Primus line	Відкрити спосіб реконструкції
Критерії «За»	Критерії «За»	Критерії «За»	Критерії «За»	Критерії «За»	Критерії «За»
<p>1.Простота ведення робіт</p> <p>2.Дешевизна технології</p> <p>3.Можливість використання стандартних поліетиленових труб і з'єднувальних деталей.</p> <p>4.Повна відмова від установок ЕХЗ.</p>	<p>1.Можливість заміни труб на труби такого ж або більшого діаметру.</p> <p>2.Немає необхідності в попередній очистці трубопроводу.</p> <p>3.При використанні поліетиленових труб не потрібно ЕХЗ.</p>	<p>1.Мінімальне зменшення діаметру трубопроводу.</p> <p>2.Пропускна спроможність не лімітується.</p> <p>2. Не потребує ЕХЗ.</p>	<p>1.Потребує мінімум обладнання.</p> <p>2.Дозволяє реконструювати довгі участки трубопроводу.</p> <p>3.Дозволяє реконструювати трубопроводи тиском до 1,2 МПа.</p> <p>4.Немає необхідності в попередній очистці трубопроводу.</p>	<p>1.Високе допустиме навантаження.</p> <p>2.Висока гнучкість.</p> <p>3.Висока ефективність.</p> <p>4.Незначний вплив на ландшафт і охоронні зони.</p> <p>5.Можливість санації протяжних участків.</p>	<p>1.Відсутні температурні обмеження проведення робіт.</p> <p>2.Можливість збільшення тиску в новому газопроводі з перспективою збільшення газоспоживання району.</p>
Критерії «Проти»	Критерії «Проти»	Критерії «Проти»	Критерії «Проти»	Критерії «Проти»	Критерії «Проти»
<p>1.Суттєве зменшення прохідного перетину</p> <p>2.Відносно мала несуча здатність</p> <p>3.Обмеження по коефіцієнту запасу щільності.</p> <p>4.Ускладнюється пошук витoku газу</p>	<p>1.Необхідність виробництва посиленого типу труб.</p> <p>2.Просторові обмеження при наявності інженерних мереж.</p> <p>3.Невелика протяжність участків трубопроводу, що реконструюється.</p> <p>4.Наявність вигинів ускладнює роботи.</p>	<p>1.Необхідна попередня очистка і ретельний огляд трубопроводу.</p> <p>2.Потребує додаткове обладнання для спеціальної обробки труби і обучений персонал.</p> <p>3.Обмеження по діаметру і тиску труб.</p> <p>4.Необхідність видалення зварного шламу.</p>	<p>1.Можливість розриву рукава під час проведення робіт.</p> <p>2.Сталевий трубопровід після реконструкції може потребувати ЕХЗ.</p> <p>3.Відносно дорога технологія</p>	<p>1.Висока вартість технологій.</p> <p>2.Відсутність широкого спектру підрядників для виконання робіт.</p> <p>3.Вирогідність порвати рукав в процесі протяжки.</p>	<p>1.Висока вартість технологій.</p> <p>2.Високе зубруднення навколишнього середовища.</p> <p>3.Висока тривалість ведення робіт.</p> <p>4.Порушення руху транспорту в місці виконання робіт.</p>

Таблиця 1.1 - Переваги і недоліки методів реконструкції розподільних газопроводів.[7]

Яскравим прикладом інноваційної технології безтраншейної реконструкції газопроводів є технологія «Primus Line», розроблена компанією Редлінгер Примус Лайн ГмбХ. В основі методу лежить гнучкий високонапірний рукав. Внутрішній шар рукава - термопластичний уретан з вкрай низьким проникненням газу. Зовнішній шар складається зі стійкого до стирання ПЕ. Між внутрішнім і зовнішнім шаром знаходиться безшовна арамідна тканина (кевлар) статично несучого шару.

Рисунок - 1.3 «Конструкція несучої труби «Primus Line»[12]

Найменування показника	Од.вим.	Значення
Діаметр	мм	150-500
Максимальний робочий тиск	МПа	
1-слойна тканина		25
2-слойна тканина		40
Тиск розриву	МПа	200
Товщина стінок	мм	
1-слойна тканина		6,5
2-слойна тканина		9,0
Вага	кг/м	1,6-1,9
Стійкість до зношування (DIN 51536)	мм ³	10,5
Максимальна довжина втягування	м	2000
Максимальна довжина рукава на одному барабані	м	4500
Міцність на розрив	Н/мм ²	2920

Таблиця 1.2 - Технічні характеристики « Primus Line »[12]

Переваги даної технології виражаються в можливості роботи на підвищених тисках і великої протяжності ділянок газопроводу, що реконструюються з відсутністю обмежень ведення робіт в силу вигинів трубопроводу. Однак в даному випадку необхідно придбати ліцензію на виконання робіт і в цілому технологія характеризується більш дорогим вартістю.

Насичення газом поліетиленових труб є їх специфікою, тобто внутрішній шар стінки поліетиленової труби насичується газом і ступінь насичення залежить від тиску газу і щільності стінки, що призводить до зміни шорсткості стінки, внаслідок чого зменшується гідравлічний опір труби. На зміну шорсткості стінки труби в процесі експлуатації також впливає повзучість. У сукупності всі ці фактори визначають пропускну здатність поліетиленових труб [12].

В початковий період часу і по закінченні року експлуатації питомі втрати тиску обох газопроводів практично однакові і складають $28 \text{ кПа}^2/100 \text{ м}$ (для поліетиленового газопроводу питомі втрати трохи нижче), проте в період експлуатації газопроводів протягом 10 років, питомі втрати для сталевих газопроводів складають вже $36 \text{ кПа}^2/100 \text{ м}$;

Залежності пропускну здатності сталевих газопроводів від терміну експлуатації та збільшення шорсткості внутрішньої стінки труби, а також зміна гідравлічних втрат газопроводів можна зробити висновок, що пропускну здатність сталевих газопроводів за період t нормативного терміну експлуатації зменшується майже на 20%.

Крім того, при порівнянні пропускну здатності сталевих і поліетиленових труб з близькими значеннями внутрішніх діаметрів встановлено, що газопроводи з поліетиленових труб забезпечують більшу витрату. [12]

Навіть в разі, коли пропускну здатність поліетиленового газопроводу менше сталевих (це має місце при меншому діаметрі ПЕ труби в порівнянні зі сталевими), то в період експлуатації дана відмінність компенсується за рахунок того, що на внутрішній стінці сталевих газопроводів відбувається збільшення шорсткості.

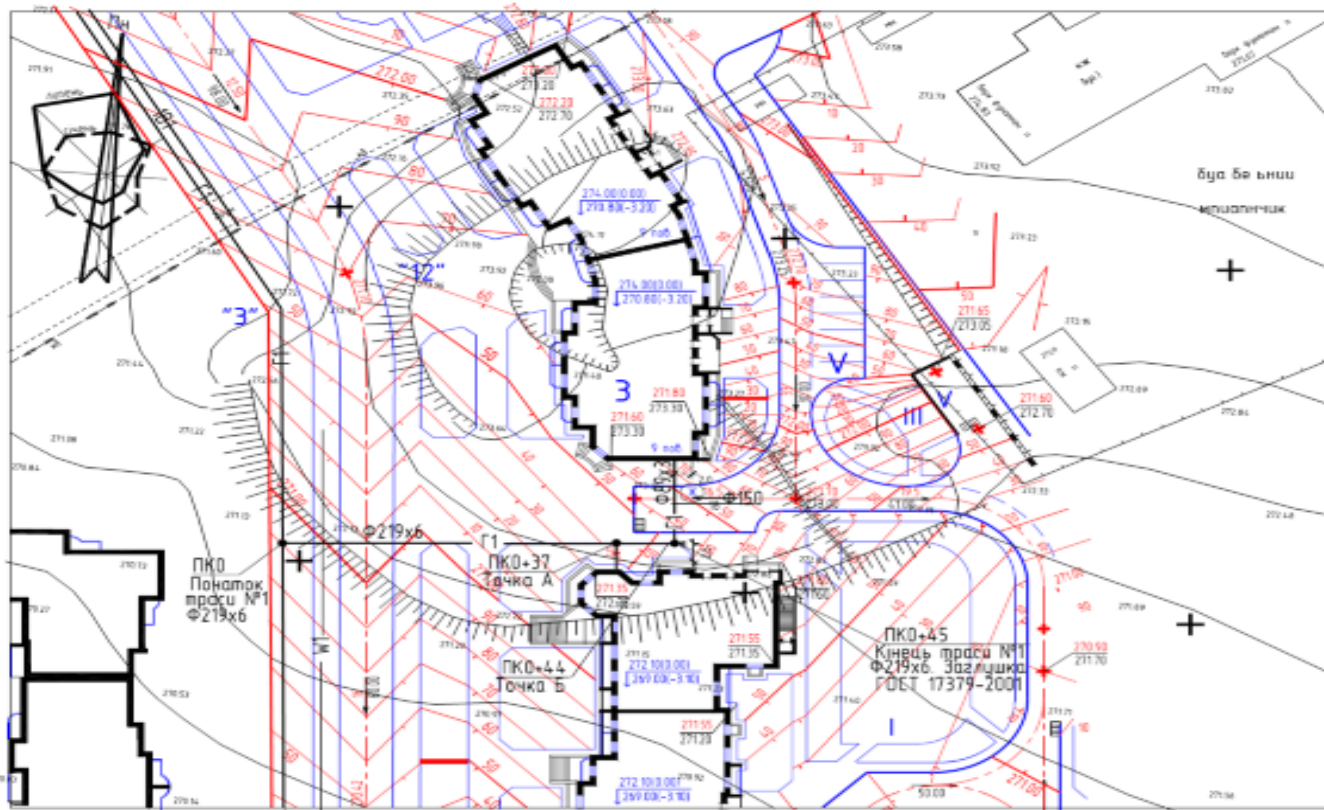
Схема газопостачання м-ну м.Гайсин Вінницької області розроблена на підставі:

- договору на виконання робіт, який виданий та затверджений ВАТ “Гайсингаз”;
- схеми газопостачання Гайсинського району, яка розроблена інститутом “УкрНИИИнжпроект”;
- - вихідних даних, які представлені замовником;
- Як основні матеріали та дані, які покладені в основу розробки схеми використані:
- генеральний план селища;
- геодезичні вишукування;
- дані по паливоспоживанню;
- нормативні положення та дані будівельних норм та правил;
- проект газопроводу, який підводиться.

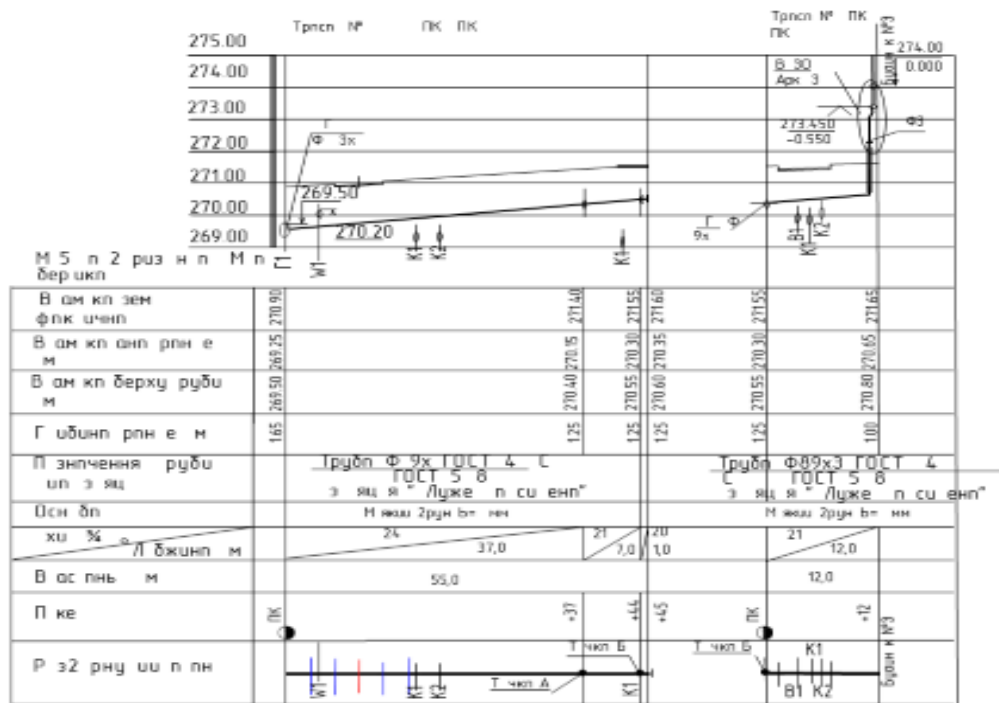
Основні кліматичні показники, згідно ДСТУ Н-Б В.1.1-27:2010:

- середня температура зовнішнього повітря за опалювальний період, С, - -1;
- розрахункова температура зовнішнього повітря, яка приймається як середня температура повітря найбільш холодної п’ятиденки, С, - -20;
- розрахункова температура повітря найбільш холодного періоду, С, - -9;
- тривалість періоду опалення – 184 діб.

Вик п'юбння з Генп лну Кблр п V Будин к 3

Газопровід низького тиску Ф219х6, що проектується ДЛМО України "ВЛІ" (Замовлення 10/2003-ГПЗ, арк. 4,5)

Лист № 1

08-12.МБСР.05.06.0000113			
Моделювання та об'єднання раціональних параметрів			
під час етапу виконання проекту			
№	к	авт	пр
1	1	В.М.	В.М.
2	1	В.М.	В.М.
3	1	В.М.	В.М.
4	1	В.М.	В.М.
5	1	В.М.	В.М.
6	1	В.М.	В.М.
7	1	В.М.	В.М.
8	1	В.М.	В.М.
9	1	В.М.	В.М.
10	1	В.М.	В.М.
11	1	В.М.	В.М.
12	1	В.М.	В.М.
13	1	В.М.	В.М.
14	1	В.М.	В.М.
15	1	В.М.	В.М.
16	1	В.М.	В.М.
17	1	В.М.	В.М.
18	1	В.М.	В.М.
19	1	В.М.	В.М.
20	1	В.М.	В.М.
21	1	В.М.	В.М.
22	1	В.М.	В.М.
23	1	В.М.	В.М.
24	1	В.М.	В.М.
25	1	В.М.	В.М.
26	1	В.М.	В.М.
27	1	В.М.	В.М.
28	1	В.М.	В.М.
29	1	В.М.	В.М.
30	1	В.М.	В.М.
31	1	В.М.	В.М.
32	1	В.М.	В.М.
33	1	В.М.	В.М.
34	1	В.М.	В.М.
35	1	В.М.	В.М.
36	1	В.М.	В.М.
37	1	В.М.	В.М.
38	1	В.М.	В.М.
39	1	В.М.	В.М.
40	1	В.М.	В.М.
41	1	В.М.	В.М.
42	1	В.М.	В.М.
43	1	В.М.	В.М.
44	1	В.М.	В.М.
45	1	В.М.	В.М.
46	1	В.М.	В.М.
47	1	В.М.	В.М.
48	1	В.М.	В.М.
49	1	В.М.	В.М.
50	1	В.М.	В.М.
51	1	В.М.	В.М.
52	1	В.М.	В.М.
53	1	В.М.	В.М.
54	1	В.М.	В.М.
55	1	В.М.	В.М.
56	1	В.М.	В.М.
57	1	В.М.	В.М.
58	1	В.М.	В.М.
59	1	В.М.	В.М.
60	1	В.М.	В.М.
61	1	В.М.	В.М.
62	1	В.М.	В.М.
63	1	В.М.	В.М.
64	1	В.М.	В.М.
65	1	В.М.	В.М.
66	1	В.М.	В.М.
67	1	В.М.	В.М.
68	1	В.М.	В.М.
69	1	В.М.	В.М.
70	1	В.М.	В.М.
71	1	В.М.	В.М.
72	1	В.М.	В.М.
73	1	В.М.	В.М.
74	1	В.М.	В.М.
75	1	В.М.	В.М.
76	1	В.М.	В.М.
77	1	В.М.	В.М.
78	1	В.М.	В.М.
79	1	В.М.	В.М.
80	1	В.М.	В.М.
81	1	В.М.	В.М.
82	1	В.М.	В.М.
83	1	В.М.	В.М.
84	1	В.М.	В.М.
85	1	В.М.	В.М.
86	1	В.М.	В.М.
87	1	В.М.	В.М.
88	1	В.М.	В.М.
89	1	В.М.	В.М.
90	1	В.М.	В.М.
91	1	В.М.	В.М.
92	1	В.М.	В.М.
93	1	В.М.	В.М.
94	1	В.М.	В.М.
95	1	В.М.	В.М.
96	1	В.М.	В.М.
97	1	В.М.	В.М.
98	1	В.М.	В.М.
99	1	В.М.	В.М.
100	1	В.М.	В.М.

ВИСНОВКИ

Виконано аналіз гідравлічних характеристик сталевих і поліетиленових газопроводів, який показав перевагу поліетиленових газопроводів з точки зору гідравлічного опору трубопроводів. В початковий період часу і по закінченні року експлуатації питомі втрати тиску обох газопроводів практично однакові і складають $28 \text{ кПа}^2/100 \text{ м}$ (для поліетиленового газопроводу питомі втрати трохи нижче), проте в період експлуатації газопроводів протягом 10 років, питомі втрати для сталевих газопроводів складають вже $36 \text{ кПа}^2/100 \text{ м}$

Виконано аналіз сучасних методів реконструкції розподільних газопроводів.

Виконано детальний аналіз методу реконструкції щільноприлеглою трубою («U-лайнер»)

Виконано комплексний аналіз методів реконструкції сталевих розподільних газопроводів з використанням полімерних матеріалів. Виявлено переваги та недоліки кожного методу реконструкції.

Виконано моделювання режимів споживання газу мікрорайоном м. Гайсин, яке склало річне - $7165,2 \text{ тис. м}^3/\text{рік}$, годинне - $1440,8 \text{ м}^3/\text{год}$.

Розроблено схеми подачі газу до споживачів.

Виконано моделювання гідравлічних режимів системи газопостачання. Втрати тиску в мережі склали $1,56 \text{ МПа}$.

Підібрано обладнання системи газопостачання, а саме регуляторів тиску РДГК-10.

Розроблено схему та виконано моделювання гідравлічних режимів внутрішнього газопроводу житлової будівлі.

Розроблено організаційно-технологічні заходи для реалізації системи газопостачання мікорайона м. Гайсин. Визначено необхідну кількість виробів та матеріалів для монтажу системи теплопостачання, потребу в допоміжних матеріалах, підібрані машини, механізми та пристосування для виконання монтажних робіт, складений календарний план виконання робіт, в якому визначено склад ланок та розряд робітників.

Виконаний розрахунок техніко-економічних показників, в якому визначено загальну трудомісткість виконання робіт, що склала 2822,69 люд-дні та загальну тривалість виконання монтажних робіт – 55 днів

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !